

Vijfentwintig jaar hovenier in dienst van de nonnen

Als hovenier werken bij een klooster is inmiddels bijna iets van het verleden

Vijfentwintig jaar geleden mocht Piet-Hein van de Sande (1967) voor zijn toenmalige baas een klus uitvoeren bij een Tilburgse zusterklooster. Toen hij zag dat de tuinbaas van het klooster op leeftijd was, stuurde hij een open sollicitatie met het idee: hier zou ik wel willen werken.

Auteur Hein van Iersel

Werken bij een klooster is inmiddels bijna iets van het verleden. Kloosters verdwijnen in rap tempo en daarmee de werkgelegenheid voor tuinbazen, die de vaak uitgebreide complexen bij mochten houden. Dat geldt ook voor Piet-Hein van de Sande. Afgelopen 1 mei mocht ook hij met een bezwaard hart zijn schoffel en kruiwagen inleveren: 'Ik had stilletjes gehoopt hier nog wel een tijd aan het werk te kunnen blijven. En de laatste zuster te mogen begraven.' Die laatste opmerking klinkt misschien wel bizar, maar is dat allerm minst, als je je realiseert dat de gemiddelde leeftijd van de zusters inmiddels ver boven de tachtig is. Van de Sande: 'Het klinkt bijzonder, maar dat begraven vind ik altijd respectvol. Mooi dat je dat kunt doen voor iemand die je misschien al heel lang kent. Ik denk dat ik hier in 25 jaar ongeveer 200 zusters heb mogen begraven.'

Als ik met Van der Sande het klooster in loop voor een korte rondleiding, is de eerste zuster die we tegenkomen zuster An. Zij is overduide-

lijk blij om de inmiddels vertrokken tuinbaas weer te zien en troont ons vol enthousiasme mee naar een kleine Mariakapel, waar een grote bos prachtlelie's of *Gloriosa's* op het altaar staat te pronken. Een andere zuster had deze bloemen gekregen voor haar zeventigjarig professiejubileum, kloosterjargon voor zeventig jaar bij dezelfde baas. Het is zomaar een toevallige ontmoeting, maar wel een die laat zien hoe volledig anders het leven binnen de muren van een klooster is. Als ik met Van de Sande verder wandel door het oude gebouw aan de Bredaseweg in Tilburg, valt al gauw op hoe naadloos de tuinbaas inmiddels paste op zijn werkplek. Hij praat vol liefde en enthousiasme over de tuinen die hij heeft aangelegd, maar ook over de symboliek die verborgen zit in de gebouwen, de kapel en de tuinen.

Einde

Inmiddels is aan de baan van Van de Sande een einde gekomen. 'Ik wist natuurlijk al langer dat

5 min. leestijd

ACHTERGROND

Toen hij zag dat de tuinbaas van het klooster op leeftijd was, stuurde hij een open sollicitatie met het idee: hier zou ik wel willen werken

het die kant op zou gaan, maar had gehoopt dat er bij de overdracht van het terrein en de gebouwen ook een nieuwe terrein- en/of gebouwbeheerder nodig zou zijn. Maar helaas, woningcorporatie Breburg, die het totale terrein van 3 hectare heeft gekocht, oordeelde anders en per 1 oktober aanstaande zou mijn baan ophouden. Heel pijnlijk en vervelend, natuurlijk. Maar het bizarre toeval wilde dat ik juist op de dag dat ik hoorde dat de baan zou stoppen, 's middag een telefoontje kreeg van een recruiter die op zoek was naar iemand zoals ik. Echt de eerste keer in mijn leven dat ik door zo iemand werd benaderd. Met die recruiter heb ik overigens geen zaken gedaan, maar binnen no time kon ik gaan werken bij idverde, Brouwers Groen of W. Ketelaars. Ik kon gewoon kiezen, hoewel ik nog steeds van mening ben dat niets de baan kan vervangen die ik hier in het klooster had. Ik moest natuurlijk verantwoording afleggen, maar was verder helemaal vrij in wat ik deed en wilde doen.'

Coach

Als ik Van de Sande begin mei spreek, heeft hij net een week achter de rug bij zijn nieuwe

werkgever W. Ketelaars in Moergestel. 'Wat ik daar onder andere ga doen, is het coachen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor een job in de groene sector. Heel anders dan wat ik het klooster deed, hoewel er wel

raakvlakken zijn. Als tuinbaas bij het klooster beleefde ik veel plezier aan het begeleiden van stagiairs van groene opleidingen, kennis overdragen aan jonge mensen. Dat vond ik in het klooster leuk en ga ik bij Ketelaars ook doen.' Mijn vraag aan Van de Sande: Heb je afgelopen week ook echt praktisch werk gedaan? 'Eigenlijk niet', is het antwoord. 'Ik heb geen schoffel in de hand gehad en ook weer wel. Als je mensen coacht, is het efficiënter om samen een perkje te wieden dan om rond de tafel te gaan zitten.'

Oase

Ik ga met Van de Sande een kop koffie drinken in de medewerkerskantine. Mijn gesprekspartner is zeker niet de enige medewerker van het klooster. In verband met de vergevorderde leeftijd van de zusters is de kloosterorde jaren geleden een eigen verzorgingshuis begonnen, waar al snel ook *normale* mensen welkom waren. En dus ook verplegenden, die in dezelfde kantine hun boterhammetje eten en Van de Sande verbaasd-vriendelijk groeten: 'Hé, ben je alweer terug?'

Hoewel de gebouwen nog in prima conditie lijken te zijn en alles netjes is bijgehouden, wordt het grootste deel van het klooster op termijn afgebroken en zal daar nieuwe bebouwing komen. Toen het klooster meer dan honderd jaar geleden werd gesticht, lag het ver buiten de bebouwing van Tilburg op het platteland en was het compleet zelfvoorzienend, inclusief een eigen boerderij. Maar Tilburg is enorm gegroeid en de gebouwen van de orde liggen nu dicht

tegen de bebouwing aan. Evengoed is het een bijzondere groene oase met een variëteit aan prachtige oude bomen, en maakt een vos iedere dag zijn ommetje over terrein om te kijken of er iets te verhapstukken is. Naast de prachtige beuken en eiken in het kloosterpark ben ik het meest onder de indruk van een bijzondere fruitberceau. Deze berceau kwam alweer jaren geleden uit een ander klooster en staat inmiddels op de monumentale-bomenlijst van de gemeente. Duidelijk is dat de fruitbomen op zeer gevorderde leeftijd zijn en zeker niet het eeuwige leven hebben. Van de Sande: 'Af en toe moest ik een gesneuvelde fruitboom vervangen, en zowel dit jaar als vorig jaar was er een specht bezig om een nest uit te hakken in een stam. Daar wordt de boom natuurlijk niet beter van, maar voor de zusters en andere gebruikers van de tuin is dat wel een gebeurtenis.'

Begraafplaats

Bijna nog meer onder de indruk ben ik van de eigen begraafplaats van de kloosterorde. Ruim 200 donkergroene stalen kruizen, die in slagorde zijn opgesteld, met bijna onder ieder kruis twee zusters. Juist omdat alle kruizen exact hetzelfde zijn en keurig in het gelid staan, gaat er een enorme rust van uit. Van de Sande legt uit wat hij hier allemaal gedaan heeft. 'Het vervelende van een begraafplaats is dat die altijd blijft verzakken. Gecombineerd met het

feit dat de zusters in twee lagen worden begraven, zorgde dat ervoor dat de begraafplaats een paar jaar geleden compleet moest worden gerenoveerd. Alle kruizen werden verwijderd, de toplaag werd oppervlakkig gefreesd, er werd een dikke laag nieuwe grond opgebracht en in profiel gezet en vervolgens kwamen er nieuwe graszoden op en werden de kruizen weer aangebracht.

Belevingstuin

Van de Sande is vooral trots op de kloosterbelevingstuin, die hij zelf mede ontworpen heeft. Ongeveer vijf jaar geleden bestond bij de zusters de wens om een verwaarloosde tuin direct achter de woonverblijven opnieuw vorm te geven. Van de Sande: 'Ik heb dat toen samen met een tuinarchitect uit Oisterwijk, Jeroen Klerks, uitgevoerd. Klerks maakte een schets en daar heb ik samen met Brouwers Groen uit De Moer invulling aan gegeven.' Van de Sande troont mij mee naar de tuin en laat zien dat deze boordevol symboliek zit: een kruis, de hartvorm van het klooster en een aantal teksten die door de zusters zelf zijn opgetekend en uitgefreesd in de grote betonnen stenen die op de kruispunten van paden liggen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

